

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

III. Quænam contra varias hæreses certa sint circa causam meritoriam
Prædestinationis ex parte Prædestinati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

primum autoritate. Ita enim satis apertè docet S. Augustinus lib. de bono perseuer. cap. 22. cum ait: *si qui sunt nondum vocati, pro eis, ut vocentur, oremus; forsasse etiam sic prædestinati sunt, ut nostris orationibus concedantur.* Vbi apertè non propter orationes, sed vt orationibus iuuentur, prædestinati dicuntur: sunt ergo orationes effectus prædestinationis aliorum, non causa. Eodem modo loquitur S. Gregorius lib. 1. dialog. cap. 8. vbi docet, prædestinationem iuari precibus Sanctorum; non quia oratio sit ratio vel causa prædestinationis, sed quia, inquit, *ipsa quoque perennis regni prædestinatio est ab omni potestate Deo disposita, ut ad hoc electi pro labore perueniant, quatenus postulando mereantur accipere, quod eis Deus ante secula dare disposuit.* Vbi rursum preces inter effectus prædestinationis referuntur.

17 Denique B. Prosper lib. 2. de vocat. gent. cap. penult. aliàs vlt. *Deus ergo, inquit, ijs quos elegit sine meritis, dat unde ornetur et meritis. Et frustra dicitur, quod ratio operandi non sit electis, cum ad hoc operentur, ut electi fiant; hoc est, tales, quales per electionem præfinita sunt.* Et infra: *Quamuis ergo quod statuit Deus, nulla post rationem fieri, studia tamen non tolluntur, grandi, ne per electionis propositum liberi arbitrij studium relaxatur: cum implenda voluntatis Dei, ita sit præordinatus effectus.* Fauet etiam illud Ephes. 1. *Prædestinati secundum propositum eius, non ob preces aliorum, &c.*

Ratio est. Tum quia nos ipsi non sumus causa meritoria nostræ prædestinationis ad gloriam, vt dicitur dub. 5. & quæst. seq. dub. 4. cum tamen interim gloriam ipsam vtique promereamur. Tum quia vniuersim prædestinatio mediocum, quibus quisque iustus saluabitur, non est ratione prior, sed posterior prædestinatione ad gloriam, vt eodem dub. 4. patebit. Cum ergo meritum tale sit effectus prædestinationis illius, cui quis promeretur gratiam, &c. adeoque posterior ipsa prædestinatione, fieri non potest, vt sit causa meritoria eiusdem prædestinationis.

18 Quod autem pro contraria sententia dicitur, ad hoc, vt aliquid dicatur meritoria causa prædestinationis ad aliquem effectum, satis esse, quod sit causa ipsius effectus, seu quod Deus decreuerit conferre effectum tali causa mediante, in super etiam ex eo refellitur: quia sic quoque B. Virgo, & Patres veteris Testamenti dici possent meruisse, aut impetrasse prædestinationem Christi Domini, & electionem humanitatis illius ad vnionem hypostaticam, ad cuius executionem varijs modis ipsi contulerunt: id quod tamen dici non potest, vt veluti certum supponit S. Augustinus lib. de prædest. Sanct. c. 24. Requiritur ergo, vt meritum sit causa & ratio quædam obiectiua, prior in mente diuina, ob quam Deus hoc vel illud prædestinauerit.

Dices; Qui meretur, vt aliquis sibi vel alteri quippiam conferat, meretur etiam, vt is velit seu decernat illud conferre. Ergo etiam qui meretur sibi aut alteri vitam æternam, meretur etiam, vt Deus velit sine decernat illam conferre: Ergo meretur prædestinationem eiusdem effectus. Respondeo negando postremam consequentiam. Satis enim est, quod mereatur, vt Deus decreto executiuo veliteum effectum conferre, quod libenter concedimus. Aliud est autem decretum prædestinationis, vt dicitur quæst. seq. dub. 3. 4. & 5.

Assertio VI. Possunt tamen homines etiam mortales suis meritis & precibus conducere efficaciter ad executionem prædestinationis aliorum, respectu quorundam effectuum. Ita S. Thomas cit. quæst. 23. artic. 8. & communis omnium Doctorum; quam expressè etiam tradunt Patres, præsertim Augustinus, Gregorius, Prosper locis citatis assertione præcedenti. Ratio sumitur ex dictis. Quia etiam si Deus ratione prius prædestinauerit homines, quam præuiderit eiusmodi media, non tamen destinavit exequi sine subordinatis medijs, sed potius per ipsa media, vt ex S. Augustino, Gregorio, & Prospero dictum. Inter hæc vero media ad salutem cuiusque efficaciter conducere posse aliorum preces & merita, non ita quidem, vt quisque alijs etiam de condigno mereri gratiæ auxilia possit, sed de congruo, aut certè etiam sine merito impetrare, suo loco in 3. part. ex instituto docetur, & de fide est, ex Concilio Tridentino sess. 22. cap. 2. & sess. 25. decreto de Inuocat. Sanctorum.

DVBIUM III.

Quenam contra varias hæreses certa sint circa causam meritoriam Prædestinationis, ex parte prædestinati.

S. Thomas 1. p. q. 23. a. 5.

SVppositis ijs, quæ dubio 1. & 2. de causa Prædestinationis tum finali ex parte Dei, tum meritoria ex parte Christi diximus, grauis nunc est controuersia, de causis prædestinationis ex parte ipsius prædestinati. Nec est controuersia de causa materiali siue subiectiua effectuum prædestinationis. Constat enim ex dictis quæstione præcedenti, ipsum prædestinatum esse subiectum omnium pene effectuum prædestinationis; exceptis nimirum ijs, qui vel sunt ipsamet substantia, & existentia prædestinati, vel extra prædestinatum peraguntur. Sed nec de causa efficiente difficultas est; quando similiter ex dictis ibidem constat, prædestinatum esse non quidem omnium, sed plurimorum tamen causam efficientem; vt suis locis in specie de singulis declaratur, & rectè persequitur Gregorius de Valentia hæc quæstione 23. punct. 4. §. 1. Neque etiam de causa finali sermo est; siquidem constat etiam, ipsum prædestinatum esse aliquo modo finem Cui, minus saltem principalem, eorum effectuum, qui esse naturale ac existentiam prædestinati supponunt: qua ratione etiam inferius dub. 4. dicemus, inter ipsos effectus prædestinationis mutuo vnum esse alterius causam.

Est ergo solum quæstio de causa morali aliquo modo mouente, an videlicet ex parte ipsius prædestinati detur causa vel ratio aliqua moralis, vilo modo motiua, seu per modum alicuius meriti, seu impetrationis, seu dispositionis, aut causæ, sine qua non, seu conditionis remouentis obicem,

siue ipsius prædestinationis in se, vt terminatur liberè ad omnes suos effectus; aut saltem omnium effectuum prædestinationis: & quæstio quidem propriè solum est de effectibus prædestinationis, supponentibus existentiam & esse naturale ipsius prædestinati, qui propriè ac per se ad ordinem supernaturalem pertinent. Nam quod ad esse naturale ipsius prædestinati attinet, nec Catholicorum, nec hæreticorum vllus asseruit dari eius causam seu rationem motiuam ex parte prædestinati. In ordine autem supernaturali cum primus effectus sit gratia præueniens congrua, electorum propria, cui videlicet infallibiliter annexitur tum cooperatio, tum perseverantia finalis, idcirco omnis quæstio ad hunc ferè statum reuocatur, detur ne in adultis causa seu ratio prædestinationis ad gratiam congruam, per quam discernuntur electi à non electis.

3. Quæ controuersia partim Catholicis intercedit cum hæreticis, partim etiam est inter ipsos per se Catholicos; sed diuersimodè. Primò enim cum hæreticis controuersia est de prædestinatione tam paruulorum, quam adultorum, vt videbimus: inter Catholicos autem non nisi de adultorum prædestinatione controuertitur. In paruulis enim ipsis fatentur Catholicis omnes; non posse vllam causam, motiuam prædestinationis quoad vllum effectum assignari.

Secundò cum hæreticis quibusdam controuertitur, an denur meritum etiam de condigno totius prædestinationis; seu omnium ipsius effectuum: cum Catholicis autem non item, vt dicemus.

4. Tertio quidam hæretici negant, dari vllam omnino causam seu rationem, ex parte liberi arbitrii ipsius prædestinati, illius omnino effectus prædestinationis; quandoquidem liberum hominis arbitrium penitus negant & è medio tollunt, vt inferius dicitur: quod Catholicorum nemo facit. Vt autem ordinatè procedamus, ipsaq; tractatio magis sit perspicua, hoc dubio solum agemus de erroribus hæreticorum, qui circa prædestinationis causam, aut fuerunt olim, aut nunc etiam existunt; vt eorum refutatione tanquam fundamento supposito, ea que cum Catholicis controuersa sunt, dubio sequenti facilius diiudicemus.

Primus igitur error hac in re, fuit olim Manichæorum, seu Genethiacorum quorundam (Venditorem etenim Astrologiæ fuisse etiam Manentem constat ex Augustino lib. 5. confess. cap. 7.) qui cum negarent in nobis liberum arbitrium, totam causam nostræ prædestinationis & beatitudinis retulerunt in certum corporis temperamentum, ex certa astrorum dispositione proueniens; quem errorem Augustinus lib. 1. ad Simplicianum q. 2. ex Apostolo Rom. 9. v. 10 refutat & damnat. Augustini verba loc. cit. sunt: [Sed & Rebecca ex vno concubitu habens Isaac patris nostri. Vigilantissime ait (Apostolus) Ex vno concubitu: gemini enim concepti erant, ne vel paternis meritis tribueretur, si quisquam forte diceret, ideo talis natus est filius, quia pater ita erat affectus illo tempore, quo eum seuit in vtero matris; aut ita erat mater affecta; cum eum concepit. Simul enim ambos vno tempore ille se-

uit, eodem tempore illa concepit. Ad hoc commendandum ait, Ex vno concubitu: vt nec Astrologis daret locum, vel eis potius quos Genethiacos appellauerunt, qui de natalibus nascentium mores & euenta coniectant. Quid enim dicant, cur vna conceptione, sub vno vtiq; temporis puncto, eadem dispositione cæli & siderum, vt diuersa singulis annotari omnino non posset, tanta in illis geminis diuersitas fuerit, prorsus non inueniunt: & facile animaduertunt, si volunt, responsa illa, quæ miseris venditant, nullius artis expositione, sed fortuita suspicione proferri.

Secundus, & priori non absimilis est error Caluini, lib. 2. Inst. cap. 3. & lib. 3. cap. 21. sect. vlt. & cap. 22. qui similiter sublato libero hominis arbitrio, non quidem in astrorum dispositionem, sed in æternum diuinæ voluntatis decretum, omnem prædestinationis causam ita reiecit, vt nullum libero arbitrio locum, in ordine ad vllum prædestinationis effectum, relinquat; nec adeo admittat vllam causam seu rationem, ex parte liberi arbitrii ipsius prædestinati, vllus effectus prædestinationis. Cui errori modo aliquo affines sunt etiam Lutherani Confessionista, qui solum concedunt homini liberum arbitrium, seu libertatem, ad efficiendam ciuilem Iustitiam, & delendas res rationi subiectas, sed non ad efficiendam Iustitiam Dei, seu Iustitiam spiritualem, vt colligitur ex Confessione Augustana, eiusq; apologia art. 18. Idque etiam multò clarius docent in libro Concordiæ in repetitione & declaratione articuloꝝ, de quibus controuersia orta est inter Theologos Augustanæ Confessionis, art. 2. de libero arbitrio, vbi dicitur: *Contra vtriusque partis errores & corruptelas sincere Confessionis Augustanæ Doctores asseruerunt, hominem ex lapsu primorum nostrorum parentum ita penitus corruptum esse, vt in rebus spiritualibus, quæ ad conuersionem & salutem nostram spectant, talis sit, vt dicitur, cæcior: ita vt Verbum DEI prædicatum neque intelligat, neque intelligere possit, sed illud vt rem stultam iudicet. Docuerunt etiam, quod homo nunquam à seipso ad Deum appropinquet, sed potius hostili animo aduersus Deum sit, atque eam inimicitiam erga Deum in corde suo foueat, donec virtute Spiritus sancti, per Verbum prædicatum, ex mera gratia, sine omni sua cooperatione (nota errorem) conuertatur, fide donetur, regeneretur atque renouetur. Qui error ex instituto refutandus est in materia de gratia: hic satis est scire ac supponere, eum tanquam hæreticum damnatum esse in Concilio Tridentino sess. 6. cap. 5. & 6. & Can. 4. vbi dicitur: *Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motum, & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti, quo ad obtinendam Iustificationis gratiam se disponat ac præparet, neque posse dissentire si velit, sed veluti manime quoddam nihil omnino agere, mereque passivè se habere, anathema sit.* Perspicua sunt aduersus hunc errorem Scripturæ testimonia. Nam cum Zachariæ 1. v. 3. dicitur: *Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos, liberati nostræ admonemur,* inquit Concilium Tridentinum cit. cap. 5. Nec minus 1. Reg. 7. vers. 3. perspicue dicitur: *Præparate corda vestra Domino.* Et rursum Prouerb. sedecimo vers. primo. *Homini est animam præparare: & Domini gubernare linguam.**

6 Tertius error fuit Origenis, qui, ut refert S. Thomas hic art. 5. dicit causam prædestinationis fuisse merita, quæ in priorè vita, ac in altero seculo præcesserant. *Postus enim ille, inquit S. Thomas, animas humanas ab initio creatas, & secundum diuersitatem suorum operum diuersos statos eas sortiri in hoc mundo.* Quo modo etiam Origenis errorem referunt, non solum cæteri Scholastici communiter, sed etiam Euphаний in Panario, & in epist. ad Ioannem Episcopum Hierosolymitanam.

Apertè quoque S. Hieronymus epist. 59. ad Autim. ubi Origenem in libris peritarchon scripsisse ait, rationabiles creaturas, & negligentiam ad terrena corpora esse delapsas. Et rursum: *arbitrari se, sua sponte alios esse in numero sanctorum & ministerio Dei, alios ob culpam propriam de sanctimonia corruentes in tantam negligentiam corruisse, ut etiam in contrariis fortitudines vertentur rursus, nasci ex sine principium, & ex principio finem; & ita cuncta variari, ut & qui nunc homo est, possit in alio mundo demon fieri, & qui demon est, & negligentius egerit, in crassiora corpora relegatur, id est, ut homo fiat. Sicque permiscet omnia, ut de Archangelo possit diabolus fieri, & rursus diabolus in Angelum reuertatur. &c. Ipsosque demones ac rectores tenebrarum, in aliquo mundo vel mundi, si uoluerint ad meliora conuerti, fieri homines, & sic ad antiquum redire principium: ita dixit, ut per supplicia atque tormenta, quæ vel multo, vel breui tempore sustinuerint, in hominum e-ruditio corporibus, rursus ueniant ad Angelorum fastigia. Solem quoque & lunam, & astra cætera, esse animantia; imo quomodo nos homines ob quædam peccata hic sumus circumdati corporibus, quæ crassa sunt & pigra, sic & calidum luminaria, talia vel talia accepisse corpora, ut vel plus vel minus luceant; & demones ob maiora delicta æter corpore esse vestitos.* Et mox refert S. Hieronymus, Origenem innumerabiles mundos sibi serie quadam, continua succedentes assignasse, &c.

7 Ex quibus satis testatum redditur, Origenem ei, quem diximus, errorem reuera fuisse obnoxium, et si Vasquez hic disp. 91. num. 6 dicat, Hieronymum eum errorem Origeni nulli tribuere: quin imò etiam ab hoc errore Origenem absolute liberum pronuntiet Picus Mirandulanus in Apolog. conclus. 7. & subdubiter Eckius in Chrysofallo centur. 2. nuu. 27.

Cæterum hanc opinionem, inquit S. Thomas cit. art. 5. (seu potius errorem, cuiuscunque sit) explodit Apostolus Rom. 9. dicens (scilicet de Jacob & Esau; hoc reprobo, illo prædestinato) *Cum necdum nati fuissent, aut aliquid egissent boni, vel mali, non ex operibus, sed ex vocante dictum est: quia maior seruiet minori.* Accedit quod cap. 1. & 2. Genes. hominis creatio & formatio ex limo terræ, ac simul inspiratio animæ uiuentis ita refertur, ut non solum nulla id præuisa animæ humanæ culpa factum fuisse intelligatur, sed potius magna Dei Creatoris erga hominem beneuolentia ac dignatione; qui hominem protinus velut innocentem, optimo loco paradisi constituit, omnique felicitate perpetuo beaturus erat, nisi per esum pomi, in hac primam uitam, se suamque posteritatem inquinasset; ut proinde signum illud Pythagoricum Origenis manifestè Scripturis aduersetur, nec opus habeat prolixiori refutatione.

8 Quartus error fuit Pelagii, Cælestii, aliorumque

Pelagianorum, qui cum & peccatum originale, & gratiæ Christi necessitatem penitus negassent, & è medio sustulissent, ut videre est ex Concilio Cathaginensi, epist. synod. ad Innocentium I. & S. Augustino lib. de gestis Pelagii, non admiserunt etiam, prædestinationem seu electionem ad eiusmodi gratiam, sed solum ad gloriam, quam etiam supposita gratia creationis, prædicationis, & præcepti, ex præiudiciis solius liberi arbitrii condignis meritis, adeoque ob iustitiam solius liberi arbitrii, ex viribus naturæ profectam, ita factam comminiscabantur, ut nullum, diuinæ gratiæ locum relinquere, sed ad præscientiam illam meritorum omnia referrent, ut testatur S. Augustinus lib. de prædestin. Sanct. cap. 18. ubi Pelagium suam hæresin ita exponentem refert: *Præsciebat ergo, ait Pelagius, qui futuri essent sancti & immaculati per liberæ voluntatis arbitrium, & ideo eos ante mundi constitutionem, in ipsa sua præscientia, quæ tales futuros esse præsciebat, elegit. Elegit ergo, inquit, antequam essent, prædestinans filios, quos futuros sanctos immaculatosque præsciebat; utique ipse non fecit, nec se futurum, sed illos futuros esse præuidit.*

9 Quem errorem continuò Augustinus ibidem apertè Scripturæ testimonio euidenter reuicit: [Intueamur ergo, inquit, verba Apostoli (Ephes. 1.) atque videamus, utrum propterea nos elegerit ante mundi constitutionem, quia sancti & immaculati futuri eramus; an ut essemus? Benedictus, inquit, Deus, & Pater Domini nostri Ies. v. Christi, qui nos benedixit in omni benedictione spiritali in caelestibus in Christo: sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati. Non ergo quia futuri eramus, sed ut essemus. Nempe certum est, nempe manifestum est; ideo quippe tales eramus futuri, quia elegit ipse, prædestinans, ut tales per gratiam eius essemus. Ita ergo nos benedixit benedictione spiritali in caelestibus, in Christo Iesu, sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius, in charitate prædestinans nos in adoptionem filiorum, per Iesum Christum in ipsum.]

10 Deinde quid adiungat attendite: Secundum placitum, inquit, voluntatis suæ, ne in tanto beneficio gratiæ Dei, placito gloriaremur voluntatis nostræ. In qua gratificauit nos, inquit, in dilecto filio suo; in qua utique voluntate sua gratificauit nos. Sic dictum est, gratificauit à gratia, sicut iustificauit dicitur à iustitia. In quo habemus, inquit, remissionem per sanguinem ipsius, remissionem peccatorum secundum diuitias gratiæ eius, quæ abundauit in nos, in omni sapientia & prudentia, ut ostenderet nobis mysterium voluntatis suæ, secundum bonam voluntatem suam. In hoc mysterio voluntatis suæ posuit diuitias gratiæ suæ, secundum bonam voluntatem suam, non secundum nostram: quæ bona esse non posset, nisi ipse secundum bonam voluntatem suam, ut bona fieret, subueniret. Cum autem dixisset, secundum bonam voluntatem suam, subiecit: Quam proposuit in filio, id est, in dilecto filio suo, in dispensatione plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quæ in cælis sunt, & quæ in terris in ipso; in quo etiam & sortem consecutus sumus, prædestinati secundum propositum eius, qui uniuersa operatur secundum consilium voluntatis

suæ, ut scimus in laudem gloriæ eius. Nimis longum est de singulis disputare.

11 Cernitis autem procul dubio, cernitis, quanta manifestatione Apostolici eloquii defendatur hæc gratia, contra quam merita extolluntur humana; tanquam homo aliquid prior det, ut retribuatur ei. Elegit ergo nos Deus in Christo ante mundi constitutionem, prædestinans nos in adoptionem filiorum, non quia per nos sancti & immaculati futuri eramus, sed elegit prædestinavitque ut essemus. Fecit autem hoc secundum placitum voluntatis suæ, ut nemo de sua, sed de illius erga se voluntate gloriatur: fecit hoc secundum diuitias gratiæ suæ, secundum bonam voluntatem suam, quam proposuit in dilecto filio suo, in quo sortem consecuti sumus, prædestinati secundum propositum non nostrum, sed eius, qui vniuersa operatur; vsque adeo ut ipse in nobis operetur & velle. Operatur autem secundum consilium voluntatis suæ, ut scimus in laudem gloriæ eius. Hinc est autem, quod clamamus, ut nemo gloriatur in homine, ac per hoc nec in seipso; sed qui gloriatur, in Domino gloriatur, ut scimus in laudem gloriæ eius. Ipse quippe operatur secundum propositum suum, ut scimus in laudem gloriæ eius; utique sancti & immaculati, propter quod nos vocauit, prædestinans ante mundi constitutionem. Ex hoc proposito eius est illa electorum propria vocatio, quibus omnia cooperantur in bonum, quia secundum propositum vocati sunt sancti, & sine penitentia sunt dona & vocatio Dei.] Ita S. Augustinus Pelagianorum errorem debellauit.

Quem & ipse tum pluribus aliis libris infectatus est, ut supra q. 2. dub. 1. dictum, tum ex instituto plura Concilia damnarunt, speciatim Palæstinum, seu Diospolitianum, Carthaginense, Mileuitanum, Can. 5. Arausicanum II. & nouissimè etiam Tridèntinum sels. 6. cap. 1. 6. 7. 8. & can. 2. 3. & 1. in quo dicitur: *si quis dixerit, hominem suis operibus, quæ vel per humane naturæ, vel per legis doctrinam fiunt, absque diuina per se ipsum gratia posse iustificari coram Deo, anathema sit.* Sed & vtrumque illud Pelagianorum fundamentum, quod scilicet neque natura per peccatum originale vitata sit, neque gratiæ vlla ad piè viuendum necessitas, suis locis in 1. 2. ex instituto refutatur, ut in hoc Pelagianorum errore confutando non sit diutius immorandum. Vide Vasquez disp. 89. cap. 4. ubi errores varios Pelagianorum diligenter explicat.

12 Quintus error fuit Semipelagianorum, qui & Pelagianorum reliquias, & Massilienses dicuntur, à Massilia Gallia ciuitate, in qua plures eius sectatores degebant, quorum dux habetur Cassianus tota collat. 13. & lib. 12. de Institutis Cœnob. cap. 11. 12. 13. 14. & affectæ nobiles, tum Vincentius quidam, non Lyriensis ille Monachus, cuius partus est aureus ille libellus de hæresibus, ut rectè etiam Vasquez d. 91. n. 44. sed alius quidam presbyter Gallus, cuius meminit Gennadius de viris illustribus cap. 80. tum Faustus Regiensis, toto lib. 2. & 1. præsertim c. 17. de grat. & lib. arb. ut bene ostendit Vasquez disp. 91. c. 9. an. 50. & disp. 89. cap. 4. quos etiam eo tempore secuti sunt complures Episcopi Gallicani, viri ceteroquin Catholici, & qui nõdum satis perspectâ Ecclesiæ sententia, rectè ac bona fide se agere existimabāt.

13 Hi tametsi cum Ecclesia Catholica contra Pelagium conuenirent, quod & peccatum originale, & necessitatem gratiæ ad salutem ac bene operandum agnoscerent; in causâ tamen prædestinationis assignanda bifariam errabant. Primum enim cum assererent, saltem initium rectè operandi esse à nobis, ita ut solis naturæ viribus possimus velle credere, ut oportet ad salutem, & velle sanari, velle iustificari, atque ira petendo & pulsando ex naturæ viribus impetrare & promereri de congruo gratiam iustificationis à Deo; consequenter etiam dicebant, in nobis esse rationem seu causam meritoriam de congruo omnium effectuum prædestinationis, adeoque totius prædestinationis quoad omnes effectus. Cum autem probe scirent, S. Augustinum in suis contra Pelagianos libris, ipsis eorumque sententiæ aduersari, ausi sunt etiam S. Augustini sententiam & doctrinam de gratuita Dei prædestinatione, carpere tanquam superuacaneam & nouam, & pietatis ac virtutis studio aduersam. Ita ad S. Augustinum scripsit S. Prosper Regiensis Episcopus: *[Multi, inquit, seruatorum Christi, qui in Massiliensi vrbe consistunt, in sanctitatis tuæ scriptis, quæ aduersus Pelagianos hæreticos condidisti, contrarium putant Patrum opinioni & Ecclesiastico sensui, quicquid in eis de vocatione electorum secundum Dei propositum disputasti, &c. Hæc enim ipsorum definitio ac professio est, omnem quidem hominem, Adam peccante, peccasse, & neminem per opera sua, sed per Dei gratiam regeneratione saluari; vniuersis tamen hominibus propitiationem, quæ est in Sacramento sanguinis Christi, sine exceptione esse propositam; ut quicumque, ad fidem & ad baptismum accedere voluerint, salui esse possint. Qui autem credituri sunt, quiue in eafide, quæ deinceps per Dei gratiam sitiuanda, mansuri sunt, præcisile ante mundi constitutionem Deum, & eos prædestinasse in regnum suum, quos gratis vocatos, dignos futuros electione, & de hac vita bono sine excessibus esse præuiderit &c.]*

14 Hoc autem propositum vocationis Dei, quo vel ante mundi initium, vel in ipsa conditione generis humani, eligendorum & reiciendorum dicitur facta discretio, ut secundum quod placuit Creatori, alii vasa honoris, alii vasa contumeliæ sint creati, & lapsis curam resurgendi adimere, & sanctis occasionem teporis adferre: eò quod in vtramque partem superfluous labor sit, si neque reiectus vlla industria possit intrare, neque electus vlla negligentia possit excidere. Quoquo enim modo se egerint, non posse aliud erga eos, quam Deus definiuit accidere; & sub incerta spe cursum non posse esse constantem: cum si aliud habeat prædestinantis electio, cassa sit, annitens intentio. Remoueri itaque omnem industriam, tollique virtutes, si Dei constitutio humanas præueniat voluntates; & sub hoc prædestinationis nomine, fatalem quandam induci necessitatem; aut diuersarum naturarum dici Dominum conditorem, si nemo aliud possit esse, quam factus sit. Et cum contra eos scripta Beatitudinis tuæ validissimis & innumeris testimoniis diuinarum, Scripturarum instructa proferimus, ac secundum formam disputationum tuarum aliquid etiam ipsi, quo concludantur, adstruimus, obstationem suam vetustate defendunt, ut ea quæ de

epistola Apostoli Pauli Romanis scribentis, ad manifestationem diuinæ gratiæ, præuenientis electorum merita proferuntur, à nullo vniquam Ecclesiasticorum ita esse intellecta, vt nunc sentiantur, affirmant. Cumque vt ipsi ea exponant, secundum quorum velint sensa, deposcimus, nihil se profiteri inuenisse, quod placeat; & de his taceri exigunt, quorum multitudinem nullus attigerit. &c.

15 Et mox explicans B. Prosper eorundem errorem, quod naturalibus viribus gratiam regenerationis consequi possimus, ita ait: Quidam verò horum tantum à Pelagianis semitis non declinant, vt cum ad confitendam eam Christi gratiam, quæ omnia præueniat merita humana, cogantur, ne si meritis reddatur, frustra gratia nominetur; ad hanc conditionem velint vniuscuiusque hominis pertinere, in qua eum nihil prius merentem, quia nec existentem, liberi arbitrii, & rationalis gratia Creatoris instituat, vt per discretionem boni & mali, & ad cognitionem Dei, & ad obedientiam mandatorum eius possit suam dirigere voluntatem; atque ad hanc gratiam, qua in Christo renascimur, peruenire per naturalem scilicet facultatem, petendo, quærendo, pulsando, vt ideo accipiat, ideo inueniat, ideo intreat, quia bono naturæ bene vsus, vt ad istam saluantem gratiam initialis gratiæ ope meruerit peruenire &c. Ac sic, cum in his qui tempus acceperunt liberæ voluntatis, duo sint, quæ humanam operentur salutem, Dei scilicet gratia, & hominis obedientia, priorem volunt obedientiam esse, quam gratiam: vt initium salutis ex eo, qui saluatur, non ex eo credendum sit stare, qui saluat; & voluntas hominis diuinæ gratiæ sibi pariat opem, non gratia humanam sibi subiiciat voluntatem. &c. Vnde quia in istis Pelagianæ prauitatis reliquiis, non mediocri virulentia fibra nutritur, si principium salutis malè in homine collocatur, si diuinæ voluntati impiè voluntas humana præfertur, vt ideo quis adiuuetur, quia voluit, non ideo quia adiuuetur velit, si originaliter malus receptionem boni non à summo bono, sed à semetipso inchoare malè creditur &c. primum quia plerique non putant Christianam fidem hac dissensione violari, quantum periculi sit in eorum persuasionem patefacias: deinde quomodo per istam operantem & cooperantem gratiam liberum non impediatur arbitrium. &c.

16 Et Hilarius Arelatensis epist. ad eundem Augustinum de eodem argumento ita scribit: Consentiunt (*Semipelagiani*) omnem hominem in Adam periisse, nec inde quenquam posse libero arbitrio liberari; sed id conueniens asserunt veritati, vel congruum prædicationi, vt cum prostratis & nunquam suis viribus surrecturis annuntiatur obtinendæ salutis occasio, eo merito, quo voluerint, & crediderint, à suo morbo se posse sanari, & ipsius fidei augmentum, & totius sanitatis suæ consequantur effectum. Cæterum ad nullum opus vel incipiendum, nedum perficiendum, quenquam sibi sufficere posse consentiunt: neque enim alicui operi curationis eorum annumerandum putant, exterrita supplicii voluntate vnumquemque; ægrotum velle sanari, &c. Non negari gratiam, si præcedere dicatur talis voluntas, quæ tantum medicum quærat, non autem quicquam ipsa iam valeat. Et infra: Ad sum-

17 mum, inquit, fatigatis omnibus nobis, ad id profecturio eorum, vel potius querela conuertitur, consentientibus etiam his, qui hanc definitionem improbare non audent, vt dicant: Quid opus fuit huiusmodi disputationis incerto, tot minus intelligentium corda turbari? Neque enim minus vtiliter sine hac definitione aiunt, tot annis, à tot tractatoribus, tot præcedentibus libris, & tuis, & aliorum, cum contra alios, tum maximè contra Pelagianos, Catholicam fidem fuisse defensam.

Hic ergo primus fuit error Semipelagianorum, circa prædestinationis causam, initium bene operandi esse ex nobis, ac proinde hoc ipsum, veluti meritum quoddam saltem de congruo, causam esse prædestinationis quoad omnes effectus; inter quos scilicet illud ipsum initium bene operandi non recensebant, vt pote non ex gratia Christi, sed solius creationis profectum.

Et tribuitur quidem hic ipse etiam error à Vasco quo disp. 91. cap. 8. S. Chryostomo, multisque aliis Patribus, præsertim græcis; sed quos ex communis sententia meritò ab hoc errore vindicat Suarez lib. 2. de prædestin. cap. 8. Securius quidem aliquando locuti sunt ante exortam Pelagii hæresin, sed aliud vtique non senserunt, quam quod & Apostolus Paulus ipsis optimè perspectus docuit, & Ecclesia Catholica contra Pelagium confirmauit; in id solum intenti, vt & in salutis nostræ procuracione, præter gratiam diuinam, libertatem arbitrii, necessitatemque cooperationis nostræ tuerentur, & augmentum siue accessionem nouæ ac maioris gratiæ ex bono vsu liberi arbitrii, à diuina tamen gratia præuenit & adiuti, assererent. Ita Chryostomus homil. 17. in Ioan. & 12. ad Hebr. ait: *Deus nostras non præuenit voluntates, ne nostram teneret libertatem*: nimirum, voluntates nostras ad vnum physicè prædeterminando; prout etiã supra disp. 2. q. 10. dub. 8. Anselmum, & Damascenum cum S. Thoma, interpretati sumus, & bene etiam exposuit Suarez loc. cit. n. 11.

18 Vnde etiam ipsemet Augustinus epist. 106. circa finem absolute pronuntiat, Catholicam Ecclesiam semper hanc doctrinam tenuisse: & cum ei obiecerentur Chryostomus, & quidam alij Patres antiquiores, nunquam admittit, eos suæ sententiæ aduersari; sed potius eos benignè interpretatus est, & aliis eorum testimoniis suam sententiam confirmauit; vt videre est lib. de nat. & grat. cap. 64. & lib. de bono perseuer. cap. 14. 19. 23. & lib. 1. cont. Iulian. cap. 6. & 7. & lib. 2. cap. 6. vbi inter alia dicit, Chryostomum eo tempore securè fuisse locutum in Ecclesia Catholica, quia Pelagiani nondum erant exorti, & à Catholicis rectè intelligebatur. Et lib. de prædestin. Sanct. cap. 14. respondens ad hanc obiectionem ex Patribus: *Quid opus est, inquit, vt eorum scrutemur opuscula, qui priusquam hac hæresis oriretur, non habuerunt necessitatem in hac difficili questione versari; quod procul dubio facerent, si respondere talibus cogerentur, unde factum est, vt de gratiæ Dei quid sentirent, breuiter & transitorie attingerent.*

19 Certè si Augustini doctrina tot antiquis Patribus aduersa esset, non bene Celestinus Papa in epistola ad Gallos, confirmando Augustini doctrinam, reprehenderet contradictionem Massiliensium, vt nouitatem perniciosa & contrariam doctrinam Patrum:

neque

neque Concilium Arausicanum itidem approbans Augustini sententiam, in principio & sine canonum diceret, illam sententiam esse acceptam à Patribus: quod item confirmat Vincentius Lirinensis, lib. cont. profanas nouit. cap. vlt. Nec facile denique Concilium Palæstinum, quod refert Augustinus epist. 106. cap. 11. & 12. ita exortam Pelagii doctrinam damnasset, ut etiam sententiam Semipelagianorum antequam esset exorta, pariter dānaret, prout notauit ibid. Augustin.

20 Quia verò tam Pelagianorum, quam Semipelagianorum hic error, de causâ meritoria omnium effectuum prædestinationis, inter cætera eo duplici exemplo à S. Augustino efficaciter reuincitur: primum paruulorum, qui sine vilo suo, sepe etiam absque omni parentum, utpote impiorum & infidelium, merito, baptisimo compotes facti, ex hac vita utique prædestinati decedunt, aliis itidem paruulis, quamuis piorum saepe & fidelium parentum filiis, absque baptisimo decedentibus, adeoque reprobatis: altero aduulorum fidelium, quibus salutaris fidei prædicatio (effectus utiq; prædestinationis) itidem obigit absque omni merito, aliis eiusdem conditionis infidelibus ab eo beneficio exclusis: idcirco Semipelagiani hunc alterum errorem priorum errorum adiecerunt, ut prædestinationem & reprobationem infantum, atque etiam aduulorum, quoad illum effectum prædestinationis, qui est auditio prædicationis Euangelii, eiusue carentia, referrent ad quædam merita vel demerita conditionata ipsorum seu infantum, seu aduulorum: quasi videlicet propterea infantes quidam prædestinentur ad gratiam & gloriam, quia Deus scientia conditionata viderit, eos si viuere sinerentur, rectè vsuros libero arbitrio; alii verò reproberentur, quia viderit, non rectè vsuros libero arbitrio: eodem modo aduultis quibusdam denegerit auditio prædicationis fidei, quia Deus eadem scientia viderit, eos non accepturos fidem; aliis verò offeratur ea gratia, quia viderit Deus, eos per vires liberi arbitrii rectè vsuros ea gratia.

21 In qua re dupliciter errabant; tum quia meritum doni supernaturalis tribuebant operi ex viribus naturæ profecto; tum quia ob merita seu demerita conditionata, quæ nihil ponunt in re, quæque hominem nec bonum faciunt, nec malum, ac secundum diuersas conditiones ex æquo tribui possunt omnibus, putabant Deum premia vel pœnas decernere: cum potius ob eiusmodi demeritorum conditionatam præuisionem, sepe prædestinati vitam abruptam. Deus, ne diutius victurus ex gratia excidat, iuxta illud Sap. 4. v. 11. *Rapius est, ne malitia mustaret intellectum eius, aut ne ficio deciperet animam illius: & contra prædicatio fidei saepe non obueniat illis, qui eam, si obigisset, rectè fuissent vsuri, ut de Tyrnis & Sidoniis testatur scriptura Luc. 10. v. 13. & luculenter pluribus demonstrat S. Augustinus lib. de prædest. Sanct. cap. 12. & 13. ex quo etiam notat Suarez, falsò hunc errorem tribui Pelagio; quem Semipelagianis solum tribuunt etiam Prosper & Hilarius.*

22 Ita enim Prosper epist. ad Augustinum eum errorem refert & refellit: [Cumque inter hæc innumerabilium illis multitudo obicitur paruulorum, qui utique excepto originali peccato, sub quo omnes homines similiter in primi hominis damnatione nascuntur, nullas adiuac habentes voluntates,

nullas proprias actiones, non sine Dei iudicio fecerunt, ut ante discretionem boni ac mali, de vsu vitæ istius auferendi, alii per regenerationem inter cælestis regni assumantur hæredes; alii sine baptisimo inter mortis perpetuæ transeant debitores, tales a iunt perdit, talesque saluari, quales futuros illos in annis maioribus, si ad actiuam seruarentur ætatem, scientia diuina præuiderit. Nec considerant, se gratiam Dei, quam conitem, non præuiam humanorum volunt esse meritorum, etiam illis voluntatibus subdere, quas ab ea secundum suam phantasia non negant esse præuientas.

23 Sed in tantum quibuscumque commentitis meritis electionem Dei subiiciunt, ut quia præterita, quæ non extant, futura quæ non sint futura confingant, nouoq; apud illos absurditatis genere, & non agenda præscita sint, & præscita non acta sint. Hanc sane de humanis meritis præscientiam Dei, secundum quam gratia vocantis operetur, multò sibi rationalibus videntur adstruere, cum ad earum nationum contemplationem venitur, quæ vel in præteritis seculis dimissa sunt ingredi vias suas, vel nunc quoque adhuc in veteris ignorantia impietate deperunt, nec vlla eis aut legis, aut Euangelii illuminatio cofuscavit: eum tamen in quantum prædicatoribus ostium apertum est, & via facta est, gentium populus qui sedebat in tenebris, & in vmbra mortis, lucem viderit magnam, & qui quondam non populus, nunc autem populus Dei sit; & quorum aliquando non miseris est, nunc autem misereatur, præuios, inquit, à Domino credituros: & ad vnamquamque gentem ita dispensata tempora ac ministeria magistrorum, ut exortura erat bonarum credulitas voluntatum &c.

24 Similiter Hilarius epist. ad Augustinum ita de Semipelagianis loquitur: [Cum autem dicitur eis, quare alii vel alicubi prædicetur, vel non prædicetur, vel nunc prædicetur, quod aliquando pene omnibus, sicut nunc aliquibus gentibus non prædicatum sit; dicunt id præscientiæ esse diuinæ, ut eo tempore, & ibi, & illis veritas annuntiaretur, vel annuntietur, quando & ubi præuuntiabatur esse credenda; & hoc non solum aliorum Catholicorum testimoniis, sed etiam Sanctitatis tuæ disputatione antiquiore se probare testantur. &c.

Cæterum S. Augustinus utroque libro de prædestinatione Sanct. & de bono perseuer. quibus epistola illæ Prosperi & Hilarii præmittuntur, vtrumque illum Semipelagianorum errorem acriter refellit, & præter innumera testimonia Scripturæ, quibus probatur, in bonis operibus, gratiam Dei nostras voluntates præuenire, & non solum nos nihil boni agere, sed nec velle posse sine gratia diuina, posteriorem errorem tanquam ab omni ratione alienum damnat. Siquidem lib. de prædest. Sanct. cap. 12. ait: [Quis enim audiatur, quod dicuntur paruuli, pro suis futuris meritis, in ipsa infantili ætate baptizari exire de hac vita, & ideo alii non baptizati in eadem ætate mori, quia & ipsorum præscita sunt merita futura, sed mala; non eorum vitam bonam vel malam Deo remunerante, vel dampnante: Sed nullum Apostolus quidem limitem fixit, quem transgredi non debeat hominis, ut miti loquar, suspicio, ait n. (2. Cor. 13. v. 20.) Omnes stabimus ante tribunal Christi, ut referat vnus-

quisque

quisque secundum ea, quæ per corpus gessit, siue bonum, siue malum. Gessit, inquit, non adiunxit, vel gesturus fuit. Sed vnde hoc talibus viris in mentem venerit, nescio, vt futura quæ non sunt futura, puniantur, aut honorentur merita paruulorum? *Et infra eodem capite ait:* Iudicari autem quenquam non solum secundum merita, quæ habuit, quamdiu fuit in corpore, sed secundum merita quæ fuerat habiturus, si diutius fuisset in corpore, vnde opinari poterint homines, quorum ingenia non esse contemptibilia vestrae literæ indicant, mirans & stupens reperire non possum: nec credere auderem, nisi vobis non credere non auderem. Sed spero ad futurum Deum, vt commoniti videant ea, quæ dicuntur futura fuisse peccata, si per Dei iudicium in non baptizatis possunt iure puniri, etiam per Dei gratiam baptizatis posse dimitti.

25 *Et lib. de bono perseuer. cap. 10.* [Falsum est iugiter, inquit, & secundum ea mortuos iudicari, quæ facturi essent, si ad viuentes Euangelium perueniret &c. *Et in fin. cap. ait:* Quanquam, vt dixi, hanc opinionem, qua putantur in morientibus vel mortuis vindicari peccata, quæ præsciunt facturi esse, si viuerent, etiam refellere pudeat; ne videamur & nos existimasse alicuius esse momenti, quam malimus dispensatione cohibere, quam silentio prætereire. *Et eodem libro cap. 13.* Nisi forte, inquit, illi adhuc absurditati auscultabimus, qua dicitur, nihil prodesse cuiquam, mori antequam cadat, quia secundum eos actus iudicabitur, quos eum præsciuit Deus acturum fuisse, si viueret? Hanc peruersitatem sanitati fidei tam vehementer aduersam, quis patienter audiat? quis ferat? Et tamen hoc dicere videntur, qui non fatentur, gratiam Dei non secundum merita nostra dari.] Quibus quidem locis nunquam negat Augustinus scientiam mediam in Deo, sed solum secundum merita aut demerita per eam scientiam præscita, gratiam dari vel negari.

26 *Et quamuis ipse met Augustinus quandoque docuerit, electionem Dei fieri ex præscientia non operum, sed fidei, quasi ex viribus liberi arbitrii possibilis, vt videtur est proposit. 61. epist. ad Rom. id ipsum tamen postea expressè retractauit lib. 1. Retract. cap. 22. vbi ait:* Nondum diligentius quæsiueram, nec adhuc inueneram, qualis sit electio gratiæ, de qua dicit Apostolus, Reliquia per electionem gratiæ salua sent. Quæ vix non ex gratia est, si ex merito procedit, &c. Perinde quod continuo dixi, &c. Quod ergo credimus nostrum est, quod vero bonum operamur, illius est, &c. hoc profecto non dicerem, si iam scirem, etiam ipsam fidem inter Dei munera reperiri, &c.

Certum sit iugiter & ratum, vtrumque hunc Semipelagianorum errorem Catholicæ fidei aduersari: quem non solum Augustinus dicitur duobus libris de prædest. sanct. & de bono perseuer. vt & Prosper in variis pro Augustino iam defuncto Apologiis, cõtra Collatores, ad obiectiones Gallorum, Genuensium, Vincentii, Hilarius item & Fulgentius in suis contra eandem hæresin scriptis, egregie ac ex instituto confutarunt, sed postea etiam Romani Pontifices, speciatim Cælestinus in epist. ad Gallos, & Gelasius Can. *Sancta Romana*, dist. 15. & Concilium Arelausicum II. approbatum à Leone I. & nouissimè Concilium Tridentinum sess. 6. Can. 2. 3. & 22.

sequendo & approbando simul doctrinam S. Augustini in hac materia, ex instituto velut erroneam in fide damnarunt, vt pluribus ostendunt Suarez hic lib. 2. de prædest. c. 6. & Vasquez disp. 91. c. 11. quicquid nonnulli incaute ac imprudenter Cassianum, & Faustum Regiensensem, quasi explicando, & in mitoriorem partem interpretando, tueantur, vt videtur est apud Vasquez disp. 91. c. 9. qui etiam disp. 89. c. 4. & 5. de variis Semipelagianorum differentiis, quibus illi plus minusus errarunt, disserit.

27 *Et quamuis cum Pelagianorum errorem communiter damnent ipsi etiam Lutherani, dum docent, neque initium quidem bene operandi ex nobis, aut vllam causam diuinæ prædestinationis in nobis esse, non tamen negare possunt, quosdam olim suos Symmystas, nempe Lutheranos Confessionistas, in Pelagianæ hæreseos scopulos impegisse. Ita enim in libro Concordiæ Lipsiæ edito Anno 1580. tit. de libero arb. pag. 628. loquuntur:* [Hæc disputatio iam aliquot, & quidem multos annos, in Ecclesiis quibusdam Augustinæ confessionis, inter Theologos fuit agitata. Vna pars sensit atq; docuit, quamuis homo propriis suis viribus legem Dei implere, Deo vere confidere, ipsum timere & diligere, sine gratia spiritus Sancti non possit, tamen tantum adhuc ipsi virium naturalium ante regenerationem reliquum esse, vt aliquo modo se ad gratiam Dei apprehendendam præparare & assentiri, in firmè tamè possit: sed nisi accedat gratia Dei, nihil illum qualecunque operum præstare posse, &c. Ex altera autem parte Enthusiastæ, tum veteres, tum recentiores, in alteram partem peccantes docuerunt, quod Deus hominem sine vllò medio, aut instrumento creaturæ, hoc est, sine externa prædicatione, & absque auditione verbi Dei, per spiritum suum conuerteret, & ad salutarem Christi agnitionem adducat. *Quibus tamen erroribus Concordiæ mox subiungunt ex sua sententia:* Contra vtriusque partis errores & corruptelas, sinceri Augustinæ Confessionis Doctores asseruerunt: hominem ex lapsu primorum nostrorum parentum ita penitus corruptum esse, vt in rebus spiritualibus, quæ ad conuersionem & salutem nostrâ spectant, talpa sit, vt dicitur, cæcior; ita vt Verbû Dei prædicatû neq; intelligat, neq; intelligere possit, sed illud vt rem stultam iudicet. Docuerunt enim quod homo nunquã à se ipso ad Deum appropinquet &c. *Et pag. 648. aiunt:* Reiciamus etiam crassum illum Pelagianorû errorem, quod liberum arbitriû ex propriis naturalibus viribus, sine Spiritu sancto, sese ad Deum conuertere, Euangelio credere possit. &c.

28 *Omitto, quod ipsi mox ibidem de Papis, vt loquuntur, & Scholasticis subiungunt; quasi vniuersim isti, aut communiter senserint, hominem naturalibus viribus suis, initium ad agendum bonum, & ad conuersionem suã facere posse: quod falsum esse ex dubio sequenti patebit; quicquid priuatâ opinatione pauci quidam Scholastici dixerint. Ipsi potiù Lutherani inter se & suos exortas de prædestinatione lites & contentiones componant: speciatim inter Egidium Hunnium & Samuelem Hueberû: qui sicut illi visus est hac in re καλὸν εἶναι, ita ille huic vicissim visus est παραπλῆξιν; nec omnino absq; fundamento, vt constare poterit ex variis vtrorumque hæc de re disceptationibus. speciatim ex doctrina, quam*

tradit Hunnius de prædestin. tom. 1. pag. 94. 748. 806. 948.

Qualis controuersa etiamnum hodie inter Hollandorum Doctores Caluinianos, Gomaristas scilicet & Armenianos, magna contentione agitur: qui quam vehementer in illis rigidam illam Caluini de prædestinatione & reprobatione sententiam improbant, tam acriter illi in his mollem illam, ut existimant, & Pelagianis conueniunt hac de re philosophandi rationem dicunt; adeo ut Gomaristæ seu Contra remonstrantes tit. de grat. diuina pronuntient: 3

Facile cuius patere potest, quomodo uice magis esse simile, quæ sit doctrina Demonstrantis, Pelagianorum opinionibus.
Interim per nos licet, ut Concordiæ Lutherani suæ, quibus uolunt, doctrinæ fidem faciant, quando in eodem libro Concordiæ, titulo de æterna Dei prædestinatione, pag. 78 r. ita loquuntur: [Falsum igitur est, & cum Verbo Dei pugnat, cū docetur, quod non sola Dei misericordia, & unicum sanctissimum Christi meritum, uerum etiam aliquid in nobis causa sit electionis diuinæ, propter quod nos Deus ad uitam æternam prædestinauerit.] Quamquam prædestinationis ad gloriam seu ad uitam æternam, longe diuersa est ratio, quam prædestinationis ad gratiam congruam; de qua hoc loco disputamus; de altera controuersa acturi inferius quæst. 5. dub. 3. 4. & 5. Atque hæc de erroribus, & variis opinionibus hæreticorum satis.

D V B I V M IV.

Quid Scholastici nonnulli de causa Prædestinationis, ex parte Prædestinati, senserint.

S. Thomas 1. p. q. 23. a. 5.

Quæstio est hoc loco, ut dub. præced. exposuimus, an deus ex parte prædestinati causa, seu ratio aliqua motiua prædestinationis, quoad utrumque illum effectum, tam gratiæ congruæ electorum propriæ, quam gloriæ. Nec uerò diffiteri possumus, fuisse olim, & ex parte etiamnum esse inter Scholasticos quoque Doctores varias hac de re sententias; & quasdam sanè à Semipelagianorum errore, præcedenti dubitatione relato, saltem quoad modum loquendi, non multum abludentes; non ob aliam causam, nisi quia Conciliorum & Pontifici, adeoq; totius Ecclesiæ Catholice definitiones ac sensum, pro Augustini doctrina, contra Semipelagianos, nõ satis habebant perspecta. Referam igitur hoc dubio aliorum hac de re sententias; prius quidem illas, quæ causam aut effectum omnium prædestinationis, aut certè ipsius gratiæ assignant ex uiribus liberi arbitrii; deinde illas, quæ causam eiusmodi assignant, ex operibus à gratia precedentibus: Hinc uerò dubio sequenti ueram sententiam aliquot conclusionibus ordine explicabimus.

1 Prima igitur sententia est Aureoli in 1. d. 4. r. vn. a. 1. qui docuit, dari ex parte prædestinati totius prædestinationis, quoad omnes suos effectus, causam per modum remouentis obicem, seu potius per modum carentiæ obicis. Ita enim loquitur loc. cit. propo-

sit. 1. [Deus nullum reprobat sine causa affirmatiua. (de qua re q. 7.) nec prædestinat absq; causa negatiua. Vbi considerandum, quod pro primo instanti, quo offertur diuino conspectui omnis homo, uult Deus illi gratiam & salutem; imò & omnes creat ad istum finem, nisi tamen obicem gratiæ reperiatur, per quem homo reddatur indignus. Tunc ergo præscientia sumente sub illa generali uolitione, offeruntur in Dei præscientia aliqui cum obice gratiæ, & indignitate; unde reperit in eis præscientia resistentiæ gratiæ, vel habitualem, sicut in paruulis, in quibus est originale peccatum, uel actualem, ut malum uisum liberi arbitrii in adultis. Alii uerò offeruntur in Dei præscientia, non quidè cū aliqua dignitate, aut dispositione positiua; nec illud oportet: sed sufficit, quod sine indignitate & obice offeratur, & tunc concluditur pro istis finalis gratia, & salus æterna, pro illis uerò subtractio gratiæ, & preparatio pœnæ; & per consequens illi reprobatum iusto iudicio; illi uerò sola misericordia liberati, tamen non sine causa negatiua.]

Et ibidem inferius expressè docet, eam carentiam obicis non esse effectum prædestinationis; cum ait: [Tale quid oportet assignari pro causa prædestinationis, quod non sit effectus proueniens ex ipsa prædestinatione, & eam sequens: sed constat, quod nihil aliud potest poni subterfugiens causalitatem gratiæ & prædestinationis, nisi quod dictum est; omne positiuum, utpote bonus usus liberi arbitrii, aut quæcumq; dispositio ad gratiam est à Deo &c. Potest autem homo ex puris naturalibus nõ ponere obicem; quia in hoc nullus est actus positiuus, sed mera negatio: uñ hac negatione reperta, Deus qui ad miserandum pronus est, gratiam confert, ex quo oritur omnis bonus usus liberi arbitrii, & omnis bona dispositio positiua, &c.]

Quod si dicatur, quod puer, qui baptizatus est, habet à prædestinatione, quod fuerit baptizatus, & per consequens carentia obicis est effectus prædestinationis, non causa; non ualet quidem; quia hoc potius sequitur cursum naturæ. Si enim puer ex complexione mori debeat statim natus, non perueniet ad baptismum; nec erit hoc ex alia reprobatione; sed quia non uult Deus facere propter ipsum nouum miraculum: imò ipsum relinquit naturali cursui. Similiter etiã si fuerit natus ex parentibus infidelibus, non baptizabitur; si uerò ex fidelibus, baptizabitur: hoc autem non habet alteri imputari, nisi ordini naturali, secundum quæ iste nascitur ex istis, ille ex illis: nec propter hoc ut ille baptizetur, Deus debuit ordinare, ut ex aliis parentibus nasceretur. Ita Aureolus.

Secunda sententia est eorum, qui docent, causam prædestinationis seu electionis, quoad omnes eius effectus, esse opera bona moralia prædestinati, antecedentia gratiæ. Pro hac sententia Gregorius de Valentia hic q. 23. pun. 4. §. 3. & alii referunt Thomam Argentinam in 1. d. 4. r. q. vn. a. 2. Ockamum ead. dist. & quæst. & ex Thomistis Iauellum in proprio quodam opuse. hac de re edito, & adiuncto primæ parti S. Thomæ edit. Lugdun. Anni 1581. quem speciatim refellit Dominicus Banneshic q. 25. a. 5.

His à Vasquez disp. 91. c. 10. accensetur Scotus in 4. d. 14. q. 2. Gabriel q. 1. a. 2. & in 2. dist. 27. q. 1. a. 2. & 3. dub. 4. & in 3. d. 27. q. 1. a. 3. dub. 2. & Caietanus tom. 1. opusc. tract. 4. q. 1. qui asserunt posse hominem dolere de peccatis propter Deum, super-